

ROZHODNUTÍ

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, jako orgán příslušný k výkonu státní správy ve věcech drah podle § 54 odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, (dále jen „zákon o dráhách“), rozhodl o žádostech účastníků řízení – společnosti České dráhy, a. s., IČO: 70994226, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1 a společnosti ARRIVA vlaky s.r.o., IČO: 28955196 se sídlem Křižíkova 148/34 186 00 Praha 8, o nařízení předběžných opatření **takto**:

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (dále jen „Úřad“) podle § 61 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) nařizuje toto **předběžné opatření**:

Společnosti Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, IČO: 70994234, se sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1 – Nové Město, (dále jen „SŽDC“) jako přidělci kapacity, se ukládá zákaz používat

- přílohu „B“ - Nová tabulka C: Kategorie železničních stanic a zastávek dle přístupových cest pro cestující,
- přílohu „C“ část C bod I.2 a I.3 - nové znění,
- přílohu „C“ část C bod III.3 - nové znění textu,
- přílohu „C“ část C bod IV - nové znění bodu – Cena za použití přístupových komunikací pro cestující ve vlaku osobní dopravy,
- přílohu „C“ část C bod V - nové znění bodu – Zpracování informací ve výpočetním systému IS KAPO a odsouhlasení fakturovaných výkonů a cen za použití dráhy jízdou vlaku

změny č. 2 ze dne 1. 12. 2019 č. j. 70522/2019-SŽDC-GR-O5, Prohlášení o dráze celostátní a regionální platného pro přípravu jízdního řádu 2020 a pro jízdní řád 2020 vydané SŽDC, obsahující nový výpočet složky ceny za použití přístupových komunikací pro cestující ve vlaku osobní dopravy při uplatňování ceny za užití dráhy jízdou vlaku.

Odůvodnění:

Úřad obdržel dne 11. 12. 2019 žádost společnosti České dráhy, a. s., (dále jen „ČD“), označenou „*Návrh podle § 34e ZoD ve věci Změny č. 2 Prohlášení o dráze SŽDC 2020*“ vedenou pod sp. zn. RPD005/19 a následně, dne 12. 12. 2019, byla doručena žádost společnosti ARRIVA vlaky s.r.o., (dále jen „Arriva“), označená „*Návrh na vydání rozhodnutí ve věci rozporu změny č. 2 Prohlášení o dráze celostátní a regionální platného pro přípravu jízdního řádu 2020 a pro jízdní řád 2020 vydané Správou železniční dopravní cesty, státní organizací, (IČ:70994234) dne 1. 12. 2019 pod č. j. 70522/2019-SŽDC-GR-O5 se zákonem (§ 34e odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, v účinném znění) a Návrh na vydání předběžného opatření dle § 61 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v účinném znění, za účelem zatímní úpravy poměrů účastníků řízení*“ vedená pod sp. zn. RPD006/19.

Žádosti obou účastníků řízení se týkají posouzení souladu Změny č. 2 Prohlášení o dráze celostátní a regionální platného pro přípravu jízdního 2020 a pro jízdní řád 2020 (dále jen „Změna prohlášení 2020“) se zákonem o dráhách, proto Úřad podle § 140 odst. 1 správního řádu rozhodl o sloučení obou řízení do společného řízení vedeného pod sp. zn. RPD005/19. Takovému postupu nebrání povaha věci, účel řízení ani ochrana práv a oprávněných zájmů poškozených.

Vyjádření Arriva:

Arriva ve svém podání napadá nesoulad Změny prohlášení 2020 vydané Správou železniční dopravní cesty, státní organizací, ze dne 1. 12. 2019 pod č. j. 70522/2019-SŽDC-GR-O5 se zákonem o dráhách. Současně podává návrh na vydání předběžného opatření podle § 61 odst. 1 správního řádu.

Arriva předkládá, že je dopravcem na dráhách provozovaných SŽDC, na kterých je i SŽDC přidělcem a navrhuje posouzení rozporu přílohy „B“ - Nové tabulky C: Kategorie železničních stanic a zastávek dle přístupových cest pro cestující, nové znění textů přílohy „C“ - části C článků I.2, I.3, III.3, kapitol IV a V s § 33 odst. 1, 3 písm. c) a 5, § 23 odst. 1 písm. c) a § 34e odst. 3 větou druhou zákona o dráhách ve spojení s (z hlediska eurokonformního výkladu těchto ustanovení) čl. 31 odst. 2 a 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru (dále jen „směrnice 2012/34/EU“). Arriva také požaduje stanovení přiměřené lhůty ve smyslu § 34e odst. 3 zákona o dráhách.

Rozpor v jednání SŽDC shledává Arriva v tom, že SŽDC stanovením nového rámce (pravidel) pro výpočet ceny za užití dráhy v rozsahu ceny za použití přístupových komunikací pro cestující ve vlaku osobní dopravy touto Změnou prohlášení 2020 podstatně změnila pravidla pro sjednání ceny za užití dráhy pro vlaky osobní dopravy a cenu neúměrně navýšila.

Tato pravidla byla neznámá jednak k okamžiku podání žádosti a také při přidělení kapacity dráhy. Navíc zakládají nadměrný výkyv ceny za užití dráhy. Takovéto jednání je zásahem do práv žadatelů a bylo vzhledem ke zveřejnění necelé dva týdny před jeho aplikací nepředvídatelné a tito je nemohou nést v rámci obchodního rizika. SŽDC tímto popírá smysl zveřejnění prohlášení o dráze ve lhůtě uvedené v § 33 odst. 1 zákona o dráhách.

K vydání Změny prohlášení 2020 došlo až po téměř 5 měsících po vydání rozhodnutí Úřadu.

Arriva uvádí jako příklad změnu ceny za užití dráhy pro vlak sestávající ze tří motorových vozů ř. 840 (153 t), zastavujících ve všech železničních stanicích a zastávkách mezi Libercem a Harrachovem. Cena před nabytím účinnosti Změny prohlášení 2020 činí 354,01 Kč, po jejím nabytí 577,39 Kč. Jde tedy o nárůst o 63 %. Arriva kvalifikovaně předpokládá, že průměrný nárůst ceny pak překročí 10 % její průměrné výše, v některých případech bude docházet k jejímu nárůstu o 20 až 30 %.

Arriva dále namítá rozpor stanovení ceny s § 23 odst. 1 písm. c) zákona o dráhách, jelikož si lze jen stěží představit, že je tato cena kalkulována skutečně pouze v opoře o náklady (vyvolané jízdou vlaku) určené příslušným cenovým rozhodnutím, respektive přímo aplikovatelným předpisem EU. Jako příklad porovnává zastávky Horní Povelice a např. Lovosice město, které jsou zahrnuty do stejné kategorie. Přímé náklady vztahující se k použití těchto přístupových cest se odvíjejí od jejich stavebně technického provedení.

Podle Arrivy SŽDC přijetím Změny prohlášení 2020 fakticky neodstranila předchozí vady, které jí Úřad vytýkal výše uvedenými rozhodnutími. Podle Arrivy hmotnost příslušných drážních vozidel

vlaků nikterak nesouvisí s počtem cestujících, kteří v dané železniční stanici nebo zastávce přístupovou cestu obvykle využívají.

Arriva namítá, že okamžitou aplikací Změny prohlášení 2020 dojde k prakticky nevratné majetkové újmě na její straně, potažmo na straně dalších dopravců.

Arriva navrhuje, aby Úřad s přihlédnutím k ochraně veřejného zájmu, (podstatné ovlivnění hospodářských poměrů daného odvětví a veřejnoprávních korporací, pokud budou vícenáklady přeneseny na objednatele veřejné drážní osobní dopravy), postupem dle § 61 odst. 1 správního řádu předběžným opatřením zatímně uložil SŽDC povinnost zdržet se použití výše citovaných ustanovení ve věci stanovení složky ceny za použití přístupových komunikací pro cestující ve vlaku osobní dopravy.

Vyjádření ČD:

ČD upozorňují, že Změna prohlášení 2020 byla podepsána 28. 11. 2019 a je účinná od 1. 12. 2019, tedy pouhé dva týdny před její aplikací. ČD v tom shledávají rozpor s body 44, 49 a 52 preambule směrnice 2012/34/EU. V nich se požaduje, aby železniční podniky od systémů zpoplatnění obdržely jasné a jednoznačné ekonomické signály vedoucí k racionálnímu rozhodování, aby se přihlíželo k potřebám a obchodním požadavkům uživatelů infrastruktury při plánování jejich obchodů a k potřebám zákazníků a k zachování a zdokonalení spolehlivosti služeb. ČD dále upozorňují na § 33 odst. 3 písm. n) zákona o dráhách, který požaduje uvést v prohlášení o dráze údaje o plánovaných změnách ceny za užití dráhy následujících 5 letech, jsou-li takové údaje k dispozici. Porušení nadepsaných zásad pocit'ováno zvláště v Příloze „C“ - části C článků I.2 a I.3 kapitoly IV.

Poplatek podle Změny prohlášení 2020 se totiž ve srovnání s poplatkem podle znění Prohlášení 2020 v podstatě zvýšil změnou zveřejněné základní sazby za nástup nebo výstup ve stanici podle její kategorie v některých případech až trojnásobně.

ČD upozorňují, že neexistují důvody, pro které by taková změna ceny za užití dráhy neměla být uvedena v prohlášení o dráze s předstihem předpokládaným v § 33 odst. 3 písm. n) zákona o dráhách, když SŽDC o změně věděla minimálně od zveřejnění Prohlášení 2020 dne 14. 12. 2018. Za těchto okolností provedená změna je podle ČD nezákonná.

Podle ČD je nutno aktualizaci prohlášení o dráze v souladu s čl. 27 odst. 3 směrnice 2012/34/EU vykládat ve vazbě na body 44, 49 a 52 její preambule a na přílohu IV odst. 2, respektive ve vazbě na § 33 odst. 3 písm. n) zákona o dráhách. Jestliže by změna prohlášení o dráze mohla mít vliv na rozhodnutí dopravce požádat o kapacitu, může změna přijít jen v okamžiku, kdy dopravce o tuto kapacitu ještě nepožádal.

V daném případě byla vydána Změna prohlášení 2020 v době, kdy kapacita do již zveřejněného ročního jízdního řádu byla přidělena, a již byly schváleny rozpočty a aktualizovány smlouvy s objednateli veřejných služeb v přepravě cestujících.

SŽDC tedy nerespektovala obchodní potřeby a požadavky dopravců a jejich zákazníků – objednatelů.

Změna prohlášení 2020 představuje náhlý a výrazný zásah do práv dopravců i objednatelů veřejných služeb v přepravě cestujících. Skokový nárůst nemůže být zohledněn v rozumné době v rozpočtu objednatelů, dopravci nemohou takto zvýšené náklady flexibilně promítnout do požadavků na kompenzaci od objednatelů, ani do jízdného. ČD proto žádají Úřad, aby vydal předběžné opatření, jímž s okamžitou účinností zakáže aplikaci Změny prohlášení 2020 v rozsahu jí

zaváděné nové úpravy ceny za použití přístupových komunikací pro cestující, tj. zejména aplikaci článků I.2 a I.3 a kapitoly IV Přílohy „C“ části C, a to až do právní moci svého meritorního rozhodnutí o tomto návrhu podle § 34e zákona o dráhách a s ohledem na související lhůty.

ČD označují objednatele veřejných služeb jako účastníky řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu.

ČD dále připouští, že se k případným věcným vadám Změny prohlášení 2020 ještě vyjádří po její analýze.

Stanovisko Úřadu

Úřad souhlasí s oběma účastníky řízení, že došlo k tak výraznému navýšení ceny za užití dráhy, že takovýmto navýšením dojde k podstatnému ovlivnění hospodářských poměrů provozovatelů osobní drážní dopravy. Provozovatelé osobní drážní dopravy provozované na základě smlouvy o veřejných službách musí požadované vícenáklady promítnout buď cen, nebo do smluv o poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících v podobě navýšení kompenzace. Tyto smlouvy nelze v takto krátké době upravit. Navíc objednavatelé veřejné dopravy získávají prostředky na tuto dopravu ze státního rozpočtu, který již v době vydání Změny prohlášení 2020 nebylo možné změnit. Dopravci v osobní dopravě mimo závazek veřejné služby musejí veškeré náklady pokrýt z vlastních zdrojů, zejména z tržeb z jízdného. Tito dopravci prodávají své jízdní doklady s několikaměsíčním předstihem, takže nemohou ani na nárůst cen neprodleně zareagovat jeho navýšením. Uplatňování cen za užití dráhy s takto výrazným a dopředu neoznámeným navýšením je tedy ohrožením poskytování veřejné služby v přepravě cestujících po železnici, přičemž poskytování takovéto služby je bezpochyby ve veřejném zájmu.

Úřad též souhlasí s námitkami účastníků řízení, že jak směrnice 2012/34/EU, tak její transpozice do zákona o dráhách, poskytují ochranu dopravce při změnách cen za užití dráhy. Aby k takovýmto změnám nedocházelo, zveřejňuje se prohlášení rok před zahájením jízdního řádu a před přidělem kapacity. Jeho součástí jsou podle § 33 odst. 3 písm. n) zákona o dráhách i informace o plánovaných změnách ceny za užití dráhy v následujících 5 letech. Aby nenastaly případy, že dojde k neplánovaným změnám, na něž se výše uvedené ustanovení nevztahuje, ukládá provozovateli dráhy § 23 odst. 2 zákona o dráhách přijmout plán obchodní činnosti obsahující mimo jiné způsob finančního zajištění činnosti provozovatele dráhy a podmínky přístupu na provozovanou dráhu. Navíc za tímto účelem ukládá článek 30 odst. 2 směrnice 2012/34/EU členskému státu uzavřít na dobu nejméně 5 let s provozovatelem infrastruktury smluvní ujednání, obsahující podrobnosti o platbách nebo finančních prostředcích pro služby infrastruktury.

Úřad připouští, že § 33 odst. 5 dovoluje změny prohlášení o dráze. K těm může dojít pouze při změně údajů v něm obsažených a v souladu s ostatními ustanoveními. V tomto případě v Prohlášení 2020 v kapitole 6.6 informace o takovémto navýšení ceny za užití dráhy uvedena nebyla.

Vzhledem k tomu, že aplikace předmětných článků týkajících se složky ceny za použití přístupových komunikací pro cestující ve vlaku osobní dopravy navíc zveřejněných téměř na samotném začátku jízdního řádu je v rozporu s veřejným zájmem, a vzhledem k zákonem poskytované ochraně dopravců při změnách cen za užití dráhy, dospěl Úřad k závěru, že je třeba, aby byly zatímne upraveny vztahy žadatelů – dopravců a přidělce provozovatele dráhy. Proto rozhodl tak, že prozatímne upravil poměry účastníků a to až do doby než bude vydáno pravomocné meritorní rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad ve lhůtě 15 dnů. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po dni, kdy bylo rozhodnutí oznámeno. Rozklad se podává k předsedovi Úřadu se sídlem Myslíkova 171/31, 110 00 Praha 1 a rozhoduje o něm předseda Úřadu. S ohledem na § 61 odst. 2 správního řádu rozklad proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

Mgr. Andrea Zemanská
vedoucí oddělení přístupu ke dráze
odboru přístupu k dopravní infrastruktuře

Rozhodnutí se doručuje také veřejnou vyhláškou, která bude vyvěšena po dobu 15 dnů na úřední desce Úřadu v listinné podobě a současně i způsobem umožňujícím dálkový přístup, přičemž takto se doručuje účastníkům řízení uvedeným v § 27 odst. 2 správního řádu.

Vyvěšeno dne: 13. 12. 2019

Sejmuto dne:

Na úřední desce Úřadu vyvěšeno od 13. 12. 2019 do 28. 12. 2019

Rozdělovník:

Účastníci řízení:

- Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, IČO: 70994234, Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1 - Nové Město
- České dráhy, a. s., IČO: 70994226, nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1
- ARRIVA vlaky s.r.o., IČO: 28955196, Křižíkova 148/34, 186 00 Praha 8

Ostatním účastníkům řízení je doručováno veřejnou vyhláškou

Dotčený orgán:

- Drážní úřad, IČO: 61379425, Wilsonova 300/8, 121 06 Praha 2